

# Íslenski lífeyrissjóðurinn

---

Ársreikningur

---

2016

Íslenski lífeyrissjóðurinn  
Austurstræti 11  
101 Reykjavík  
kt. 430990-2179

# Efnisyfirlit

---

	bls.
Áritun óháðs endurskoðanda	2 - 3
Skýrsla stjórnar	4 -6
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	7
Efnahagsrekningur	8
Yfirlit um sjóðstreymi	9
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	10
Skýringar	11-27
Sérgreind yfirlit deilda	28-30

# Áritun óháðs endurskoðanda

## Til stjórnar og sjóðsfélaga Íslenska lífeyrissjóðsins

### Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Íslenska lífeyrissjóðsins fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2016, efnahag hans 31. desember 2016, breytingu á handbæru fé á árinu 2016 og tryggingafræðilegri stöðu 31. desember 2016, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

### Grundvöllur fyrir áliti

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum *Ábyrgð endurskoðanda* hér fyrir neðan. Við erum óháð Íslenska lífeyrissjóðnum í samræmi við settar síðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við höfum aflað nægilegra og viðeigandi endurskoðunargagna til að byggja álit okkar á.

### Aðrar upplýsingar

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og koma ekki fram í skýringum.

### Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningum

Stjórn og framkvæmdarstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdarstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdarstjóri ábyrg fyrir mati á rekstrarhæfi sjóðsins. Ef vafi leikur á rekstrarhæfi skal gerð grein fyrir því í ársreikningum með viðeigandi skýringum og greint frá því hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdarstjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Stjórn og endurskoðunarfnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

### Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanleg vissa er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatökum notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, skipuleggjum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvisandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.

# Áritun óháðs endurskoðanda

- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda og tengdar skýringar séu viðeigandi.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum vafa um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glöggja mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum til að tryggja óhæði okkar.

Reykjavík, 6. apríl 2017

Baker Tilly Rýni

Gunnar Þór Ásgarsson  
endurskoðandi

# Skýrsla stjórnar

---

## Um Íslenska lífeyrissjóðinn

Íslenski lífeyrissjóðurinn var stofnaður í júní 1990. Tilgangur sjóðsins, samkvæmt 2. gr. samþykktu hans er að ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja þeim og erfingum þeirra lífeyri. Á sjóðfélagafundi 30. júní 1998 var samþykkt að breyta Íslenska lífeyrissjóðnum í alhliða lífeyrissjóð samkvæmt ákvæðum laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Fjármálaráðuneytið veitti sjóðnum leyfi til starfrækslu lífeyrissjóðs 20. október 1999. Starfsemin á nýliðnu ári fólst í að taka við iðgjöldum sjóðfélaga og ávaxta þau í samræmi við lög um lífeyrissjóði, samþykktir og fjárfestingastefnu sjóðsins.

Á árinu voru haldnir 11 formlegir fundir hjá stjórn sjóðsins auk ársfundar sem haldinn var í maí. Enginn starfsmaður er hjá Íslenska lífeyrissjóðnum, en samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og Landsbankans sér bankinn um rekstur sjóðsins.

## Hrein eign til greiðslu lífeyris

Hrein eign til greiðslu lífeyris var 61.200,9 millj. kr., í lok árs 2016 og hafði vaxið um 6.084,9 millj. kr. sem er um 11,0% vöxtur á árinu.

## Fjöldi sjóðfélaga, iðgjöld og lífeyrisgreiðslur

Í lok árs 2016 voru sjóðfélagar 30.500 talsins, samanborið við 30.349 í ársþyrjun. Virkir sjóðfélagar í árslok, þ.e. einstaklingar sem að jafnaði greiða iðgjöld til sjóðsins á mánuði, voru 11.781 samanborið við 9.818 á árinu 2015. Lífeyrisþegar voru 952 talsins samanborið við 721 á árinu 2015. Á árinu voru 3 sjóðfélagar með sérstaka útgreiðslu á séreignarsparnaði samanborið við 121 á árinu 2015. Á árinu fengu 3.019 sjóðfélagar greiddan séreignarsparnað inn á lán samanborið við 2.656 á árinu 2015. Þá námu iðgjöld sjóðfélaga 6,2 milljörðum króna samanborið við 5,1 milljarða á árinu 2015 sem er 21,5% hækkan á milli ára. Lífeyrisgreiðslur námu 670 milljónum kr. samanborið við 711 milljónum kr. árið 2015.

## Fjárfestingatekjur og rekstrarkostnaður

Samkvæmt rekstrarsamningi við Landsbankann greiðir sjóðurinn umsýsluþóknun til bankans sem nemur 0,28% af meðalstöðu hreinnar eignar yfir árið. Því til viðbótar reiknast árangurstengd þóknun ef ávoxtun eigna sjóðsins fer umfram þær viðmiðunarvisítölur sem fjárfestingastefna sjóðsins tekur mið af. Umsýsluþóknun skiptist á milli fjárfestingagjalda og rekstrarkostnaðar sjóðsins.

Fjárfestingatekjur að frádegnum fjárfestingagjöldum voru 1.880 m.kr. árið 2016 samanborið við 6.299 m.kr. árið áður. Rekstarkostnaður var 145,8 m.kr. á árinu eða 0,24% af hreinni eign í árslok, samanborið við 0,23% árið áður.

## Tryggingafræðileg staða

Samkvæmt útreikningum tryggingastærðfræðings sjóðsins voru heildareignir samtryggingadeildar í árslok 2016 0,1% hærri en heildarskuldbindingar. Í lok árs 2015 voru heildarskuldbindingar 3% hærri en heildareignir. Breytinguna má fyrst og fremst rekja til breytinga á lífslíkum sjóðfélaga. Samkvæmt framansögðu eru eignir og skuldbindingar samtryggingadeildar í jafnvægi og engar breytingar fyrirhugaðar á réttindum sjóðfélaga.

# Skýrsla stjórnar

---

## Ávöxtun sjóðsins og fjárfestingaumhverfi

Nafnávöxtun deilda Íslenska lífeyrissjóðsins árið 2016 var á bilinu 1,0-6,1% en verðbólga á tímabilinu nam 2,1%.

Nafnávöxtun ávöxtunarleiða sjóðsins

Nafnávöxtun	2016	2015	2014
Líf I	1,00%	17,00%	6,20%
Líf II	2,90%	13,40%	5,40%
Líf III	4,10%	9,90%	4,50%
Líf IV	6,10%	4,30%	3,40%
Samtrygging	3,40%	14,90%	6,00%

Líf IV sem inniheldur eingöngu skuldabréf með ábyrgð ríkis skilaði hæstu ávöxtun af deildum Íslenska lífeyrissjóðsins eða 6,1%. Ávöxtun deildanna sem innihalda hlutabréf var ekki jafn góð en sú deild sem inniheldur mest af hlutabréfum, Líf I, skilaði 1,0% ávöxtun.

Miklir fjármunir frá erlendum fjárfestum flæddu inn á skuldabréfamarkaðinn með tilheyrandi kröfulækkun en Seðlabankinn kynnti í júní tæki til að tempra þessi kaup og stöðvaðist þá flæðið inn á markaðinn. Eins og undanfarin tvö ár var verðbólga undir 2,5% verðbólgu markmiði Seðlabanka Íslands en vísitala neysluverðs hækkaði um 2,1% á árinu. Stýrivextir voru lækkaðir um 75 punkta á árinu og var ávöxtun skuldabréfa almennt góð en skuldabréfavísitala NasdaqOMX Iceland hækkaði um 6,55%.

Það má segja að „hreinu innlendu“ félögin hafi skilað bestu ávöxtuninni á árinu 2016 en krónan styrktist nokkuð á árinu sem varð til þess að félög sem eru með megnið af starfseminni erlendis eða gera upp í erlendri mynt lækkuðu í verði. Ein skráning var á aðallista NasdaqOMX Iceland en það var olíuverslunin Skeljungur hf. Úrvalsvísalta íslenskra hlutabréfa, OMXI8, lækkaði um 9,0% en þegar tekið hefur verið tillit til arðgreiðslna nam lækkinin 6,7%.

Nokkuð var um óvæntar fréttir á erlendum mörkuðum og má þar helst nefna niðurstöður BREXIT kosninga og niðurstöður forsetakosninga í Bandaríkjum. S&P500 átti sína verstu ársbyrjun fyrr og síðar og má rekja það til þess að fjárfestar höfðu áhyggjur af kínverska hagkerfinu og auðlindasjóðir nokkurra olíuríkja þurftu að selja hlutabréf. Markaðir réttu þó við sér og heimsvísalta hlutabréfa hækkaði um 5,3% í dollar en vegna mikillar styrkingar krónu, lækkaði vísitanum í krónum talið um 8,3%.

## Stjórnarhættir

Stjórn sjóðsins leggur áherslu á góða stjórnarhætti við daglega stjórnun og rekstur sjóðsins. Stjórn sjóðsins hefur sett sjóðnum starfs- og siðareglur sem mæla fyrir um almennar skyldur stjórnar, starfsmanna sem og annarra aðila sem vinna fyrir hönd sjóðsins. Ber öllum að hafa það að markmiði að stuðla að heiðarleika, réttsýni og sanngírni í viðskiptum og efla traust sjóðfélaga og almennings á sjóðnum.

## Áhættustefna

Stjórn Íslenska lífeyrissjóðsins hefur sett sjóðnum áhættustefnu. Í stefnunni eru settar fram verklagsreglur um það hvernig mæla skuli helstu áhættuþætti sem snerta rekstur sjóðsins; markaðsáhættu, mótaðilaáhættu, rekstraráhættu og lífeyristryggingaráhættu.

## Önnur mikilvæg atriði

Ársreikningur þessi er gerður í samræmi við lög um ársreikninga nr. 3/2006 og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015. Íslenski lífeyrissjóðurinn metur öll verðbréf á markaðsverði.

Á árinu 2015 voru settar nýjar reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 355/2015 sem hefur áhrif á framsetningu ársreiknings sjóðsins. Sjóðurinn nýtti heimild til að fresta upptöku nýrra reglna í ársreikningi 2015 sem var gerður í samræmi við eldri reglugerð nr. 55/2000.

Ársreikningur 2016 er hins vegar í samræmi við reglur nr. 335/2015 og hefur samanburðartölum í ársreikningi verið breytt til samræmis við hinar nýju reglur sbr. skýring 2 í ársreikningnum.

# Áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Stjórn og framkvæmdastjóri Íslenska lífeyrissjóðsins staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2016 með undirritun sinni.

Reykjavík, 6. apríl 2017

Stjórn



Atli Atlasson



Pórir Óskarsson



Snorri Ómarsson



Una Eyþórsdóttir



Erla Ósk Ásgeirs dóttir

Framkvæmdastjóri



Ólafur Páll Gunnarsson

## Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Skýr.	2016	2015
<b>Iðgjöld</b>			
Iðgjöld sjóðfélaga .....		2.568.116.418	1.976.317.130
Iðgjöld launagreiðenda .....		3.106.256.618	2.436.570.236
Réttindaflutningur og endurgreiðslur .....		516.105.079	680.677.082
		<u>6.190.478.115</u>	<u>5.093.564.449</u>
Sérstök aukaframlög .....	3	16.372.271	15.063.277
		<u>6.206.850.386</u>	<u>5.108.627.726</u>
<b>Lífeyrir</b>	4		
Heildarfjárhæð lífeyris .....		670.687.900	711.102.631
Sérstök inngreiðsla inn á lán sjóðfélaga .....		1.167.822.835	822.843.079
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð .....		15.158.205	17.508.030
Tryggingakostnaður .....		2.908.875	(3.075.231)
		<u>1.856.577.815</u>	<u>1.548.378.509</u>
<b>Fjárfestingartekjur</b>			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum .....	5	56.483.064	4.628.388.136
Hreinar tekjur af skuldabréfum .....	6	1.912.831.975	1.618.891.682
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum .....		14.682.718	80.913.437
Vaxtatekjur af handbæru fé .....		24.043.641	36.555.940
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum .....		7.875.858	8.613.253
Fjárfestingargjöld .....	7	(135.469.066)	(74.186.679)
		<u>1.880.448.191</u>	<u>6.299.175.769</u>
<b>Rekstrarkostnaður</b>			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður .....	8	145.789.753	128.806.183
		<u>145.789.753</u>	<u>128.806.183</u>
<b>Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris .....</b>		6.084.931.008	9.730.618.802
<b>Hrein eign frá fyrra ári .....</b>		55.116.059.806	45.385.441.003
<b>Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok .....</b>		61.200.990.814	55.116.059.806

## Efnahagsreikningur 31. desember 2016

---

<b>Eignir</b>	<b>31.12.16</b>	<b>31.12.15</b>
---------------	-----------------	-----------------

### Fjárfestingar

Eignarhlutir í félögum og sjóðum .....	9	27.525.760.447	24.512.372.287
Skuldabréf .....	10	33.052.183.622	27.975.806.648
Bundnar bankainnstæður .....		22.739.689	2.169.946.465
		<hr/> 60.600.683.758	<hr/> 54.658.125.400

### Kröfur

Kröfur á launagreiðendur .....	2, 14	83.967.769	72.175.669
Aðrar kröfur .....	15	5.858.777	6.219.300
		<hr/> 89.826.546	<hr/> 78.394.969

Handbært fé .....		<hr/> 624.093.832	<hr/> 425.638.000
<i>Eignir</i>		<hr/> 61.314.604.136	<hr/> 55.162.158.369

### SKULDIR

#### Viðskiptaskuldir

Aðrar skuldir .....	16	113.613.322	46.098.564
<i>Skuldir</i>		<hr/> 113.613.322	<hr/> 46.098.564

Hrein eign til greiðslu lífeyris alls .....		<hr/> 61.200.990.814	<hr/> 55.116.059.806
---	--	----------------------	----------------------

#### Hrein eign til greiðslu lífeyris alls

Líf I .....		15.979.336.620	14.957.166.833
Líf II .....		14.760.764.328	13.530.023.363
Líf III .....		11.332.596.220	10.166.287.916
Líf IV .....		6.758.632.224	5.548.245.942
Samtrygging .....		<hr/> 12.369.661.421	<hr/> 10.914.335.752
		<hr/> 61.200.990.814	<hr/> 55.116.059.806

## Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	2016	2015
<b>Inngreiðslur</b>		
Iðgjöld .....	6.196.422.039	5.071.069.302
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum .....	36.262.612	48.954.930
Aðrar inngreiðslur .....	986.849	2.687.751
	<hr/> 6.233.671.500	<hr/> 5.122.711.983
<b>Útgreiðslur</b>		
Lifeyrir .....	670.099.368	896.862.372
Rekstrarkostnaður .....	172.970.422	180.400.290
Sérstök inngreiðsla inn á lán .....	1.167.822.835	822.843.079
Aðrar útgreiðslur .....	481.455	1.358.694
	<hr/> 2.011.374.080	<hr/> 1.901.464.435
<b>Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga .....</b>	<b>4.222.297.420</b>	<b>3.221.247.548</b>
<b>Fjárfestingahreyfingar</b>		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum .....	(1.271.689.769)	(1.215.080.578)
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum .....	9.472.122.155	8.007.638.401
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum .....	(6.226.166.323)	(8.403.087.367)
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa .....	(1.552.489.785)	(885.428.120)
Keypt skuldabréf .....	18.554.186.100	20.730.558.211
Seld skuldabréf .....	(12.809.588.138)	(14.607.760.470)
Ný bundin innlán .....	22.739.689	1.353.784.626
Endurgreidd bundin innlán .....	(2.169.946.465)	(491.078.062)
	<hr/> 4.019.167.464	<hr/> 4.489.546.641
<b>Hækjun (Lækkun) á handbæru fé .....</b>	<b>203.129.956</b>	<b>(1.268.299.093)</b>
<b>Gengismunur af handbæru fé .....</b>	<b>(4.674.124)</b>	<b>(5.533.594)</b>
<b>Handbært fé í upphafi árs .....</b>	<b>425.638.000</b>	<b>1.699.470.687</b>
<b>Handbært fé í lok árs .....</b>	<b>624.093.832</b>	<b>425.638.000</b>

## Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

### Tryggingafræðileg staða 2016

Eignir	Skýr.	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris .....		12.353,8		12.353,8
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa .....	-	82,4		82,4
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa .....	-	305,3		305,3
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar .....	-	224,0		224,0
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar .....	-	185,1	553,3	738,4
Núvirði framtíðariðgjalda .....			17.006,0	17.006,0
Eignir samtals .....		<u>11.557,0</u>	<u>16.452,7</u>	<u>28.009,7</u>

### Skuldbindingar

Ellilífeyrir .....	8.894,8	13.254,1	22.148,9
Örorkulífeyrir. ....	1.775,9	2.589,7	4.365,6
Makalífeyrir .....	553,5	743,8	1.297,3
Barnalífeyrir .....	14,0	165,4	179,4
Skuldbindingar samtals .....	<u>11.238,1</u>	<u>16.753,0</u>	<u>27.991,1</u>
<b>Eignir umfram skuldbindingar</b> .....	318,9	-300,3	18,6
<b>Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok</b> .....	2,8%	-1,8%	0,1%
<b>Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun</b> .....	3,4%	-2,5%	0,1%

### Tryggingafræðileg staða 2015

Eignir	Skýr.	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris .....		10.627,2		10.627,2
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa .....		65,8		65,8
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa .....	-	143,7		143,7
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar .....	-	239,4		239,4
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar .....	-	208,2	546,2	754,4
Núvirði framtíðariðgjalda .....			12.533,0	12.533,0
Eignir samtals .....		<u>10.101,7</u>	<u>11.986,8</u>	<u>22.088,5</u>

### Skuldbindingar

Ellilífeyrir .....	7.342,1	9.471,6	16.813,7
Örorkulífeyrir .....	1.533,7	1.906,0	3.439,7
Makalífeyrir .....	480,5	566,2	1.046,7
Barnalífeyrir .....	14,2	108,3	122,5
Skuldbindingar samtals .....	<u>9.370,5</u>	<u>12.052,1</u>	<u>21.422,6</u>
<b>Eignir umfram skuldbindingar</b> .....	731,2	- 65,3	665,9
<b>Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok</b> .....	7,6%	-0,5%	3,0%
<b>Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun</b> .....	8,7%	-0,6%	3,4%

# Skýringar

---

## 1. Starfsemi

Íslenski lífeyrissjóðurinn starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og hefur til þess fullgilt starfsleyfi. Lífeyrissjóðurinn er aldurstengdur sjóður sem rekur bæði séreignadeild og samtryggingardeild.

### Samtrygging

Lífeyrissjóðurinn veitir viðtökum iðgjaldi til greiðslu lífeyris vegna ellí til æviloka, örorku eða andlás samkvæmt nánari ákvæðum laganna. Frjáls aðild er að lífeyrissjóðnum og hafa allir þeir sem ekki er skylt að greiða lágmärkisjóðgjald til annars lífeyrissjóðs heimild að greiða í þennan sjóð. Samtryggingadeild fylgir sambærilegri fjárfestingastefnu og Líf II. Stefnt er að því að fjárfesta 4,9% af eignum í innlánnum innlánstofnana, 65,1% í innlendum skuldabréfum, 18% í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum og 12% í erlendum verðbréfum.

### Séreign

Lífeyrissjóðurinn tekur við viðbótariðgjöldum sjóðfélaga. Sjóðfélögum í lífeyrissjóðnum ásamt öðrum sem þess óska er frjálst að greiða viðbótariðgjöld í séreignasjóðinn. Séreignasjóðurinn býður upp á fjórar ávöxtunarleiðir með mismunandi ávöxtun og áhættu.

#### Líf I

Líf I hentar þeim sem eiga 20 ár eða meira eftir af söfnunartíma sínum og eru tilbúnir að taka meiri áhættu og ná þannig hærri ávöxtun til lengri tíma. Stefnt er að góðri langtímaávöxtun en sveiflur í ávöxtun geta orðið nokkrar yfir skemmrar tímabil. Fjárfestingarstefnan mótað af því að leyfilegt er að nýta fjölbreytt tækifæri sem bjóðast á verðbréfamörkuðum. Stefnt er að því að fjárfesta 4,2% af eignum í innlánnum innlánstofnana, 55,8% í innlendum skuldabréfum, 24% í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum og 16% í erlendum verðbréfum.

#### Líf II

Líf II hentar þeim sem eiga meira en 5 ár eftir af starfsævinni og þeim sem kjósa að taka hóflega áhættu með lífeyrissparnaðinn sinn. Stefnt er að því að fjárfesta 4,9% af eignum í innlánnum innlánstofnana, 65,1% í innlendum skuldabréfum, 18% í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum og 12% í erlendum verðbréfum.

#### Líf III

Líf III hentar þeim sem eiga skamman tíma eftir af starfsævi sinni og söfnunartíma og þeim sem vilja stöðuga ávöxtun sem sveiflast lítið. Stefnt er að því að fjárfesta 5,6% af eignum í innlánnum innlánstofnana, 74,4% í innlendum skuldabréfum, 12% í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum og 8% í erlendum verðbréfum.

#### Líf IV

Líf IV hentar þeim sem eru að nálgast töku lífeyris eða eru nú þegar farnir að taka út lífeyri. Stefnt er að því að fjárfesta 100% af eignum deildarinnar í skuldabréfum með ríkisábyrgð.

### Lífeyrissréttindi

Með iðgaldagreiðslum til öflunar lífeyrissréttinda í samtryggingu ávinnur sjóðfélagi sér og maka sínum og börnum eftir því sem við á rétt til ellilifeiris, örorkulifeiris og maka- og barnalifeiris. Réttur til töku ellilifeiris hefst þegar sjóðfélagi er orðinn 70 ára. Sjóðfélagi á rétt á örorkulifeyri ef hann verður fyrir orkutapi sem metið er 50% eða meira og leitt hefur til tekjuskerðingar. Andist sjóðfélagi, eiga eftirlifandi maki og börn rétt á lífeyri úr sjóðnum. Í samþykktum sjóðsins er kveðið nánar á um ávinnslu réttinda en hún er aldurstengd. Lífeyrissjóðurinn ábyrgist lífeyrisskuldbindingar sínar í samtryggingu með eignum sínum. Árlega er gerð tryggingafræðileg úttekt að stöðu sjóðsins og getur hún haft áhrif á lífeyrissréttindi, því sjóðnum er skylt að auka eða skerða lífeyrissréttindi sjóðfélaga fari munur milli eigna og lífeyrisskuldbindinga sjóðsins fram yfir tiltekin mörk.

Lífeyrissréttindi í séreignasjóðnum miðast við innborguð iðgjöld rétthafa ásamt þeirri hreinu ávöxtun sem fengist hefur á iðgjöldin. Heimilt er að hefja töku séreignarsparnaðar þegar rétthafi er orðinn 60 ára, en þó ekki fyrr en tveimur árum eftir fyrstu greiðslu iðgjalds til öflunar lífeyrissréttinda í séreign.

### Útgreiðsluleiðir

Lífeyrissjóðurinn hefur, frá því að hann fékk starfsleyfi, boðið fjóra kosti (leið I-IV) við öflun lágmárkstryggingaverndar og hafa sjóðfélagar getað valið milli þessara kosta við inngöngu í sjóðinn. Ef sjóðfélagi velur sér ekki ákveðna leið er hann sjálfkrafa settur í leiðum.

Frá og með 15. maí 2003 hafa sjóðfélagar eingöngu getað valið milli leiða I og III við inngöngu í sjóðinn. Þeir sjóðfélagar sem höfðu valið leið II eða IV, fyrir 15. maí 2003, geta þó haldið áfram að greiða til sjóðsins samkvæmt þeim leiðum.

Munur leiðanna liggr í því hvernig lögbundið iðgjald sjóðfélaga skiptist á milli samtryggingar, bundinnar séreignar og frjálsrar séreignar. Allt iðgjald umfram lögbundið lágmärkisjóðald fer í séreign. Frjáls séreign er laus til útborgunar frá 60 ára aldri. Bundin séreign er laus til útborgunar frá 70 ára aldri og greiðist með jöfnum greiðslum til þess tíma er greiðslur úr samtryggingu hefjast. Val útgreiðsluleiðar ræður því hvenær greiðslur úr samtryggingu hefjast. Frjáls séreign og bundin séreign eru að fullu eign sjóðfélags og erfist samkvæmt erfðalögum. Greiðsla lífeyris úr samtryggingu hefst við 70 ára aldur, eða síðar, eftir því hvaða útgreiðsluleið er valin, og greiðist til æviloka. Samtryggingin tryggir sjóðfélögum ævilifeyri, örorkulifeyri, makalifeyri og barnalifeyri samkvæmt samþykktum sjóðsins.

# Skýringar

## 1. Starfsemi (framhald)

### Starfræksla sjóðsins

Landsbankinn annast starfrækslu lífeyrissjóðsins samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og bankans. Skrifstofa sjóðsins er að Austurstræti 11, 101 Reykjavík.

### Áhættustýring

Íslenski lífeyrissjóðurinn fer eftir áhættustýringarstefnu. Í stefnumni eru settar fram verklagsreglur um það hvernig mæla skuli helstu áhættuþætti sem snerta rekstur sjóðsins; markaðsáhættu, mótaðilaáhættu, rekstraráhættu og lífeyristryggingaráhættu. Áhætturstýringarstefnan gerir ráð fyrir að fylgst sé með breytingum á áhættu sjóðsins með reglubundnum hætti.

Engir framvirkir gjaldmiðlasamningar við lánastofnanir eru í gangi hjá sjóðnum í lok árs 2016.

Með fullnægjandi áhættustýringu og innra eftirliti hjá íslenska lífeyrissjóðnum aukast líkur á að starfsemi og tryggingafræðileg staða hans sé í ásættanlegu horfi með hliðsjón af hagsmunum sjóðfélaga. Horft er til þess að áhættustýring sé ferli sem stuðlar að aukinni meðvintund, skilvirkni og árangri, ásamt því að stuðla að því að lögum og reglum sé framfylgt.

Árangursríkt áhættustýringarferli samanstendur af áhættustýringarstefnu, ferli og skýrslugjöf þar sem megintilgangur er að greina, mæla, fylgjast með og meta, í samfelli sem og eftir atvikum greiningu, allar áhættur sem snúa að sjóðnum og sjóðfélögum.

Meðvitað þarf að taka ákvörðun þegar vart verður við tiltekna áhættu, um hvort fjarlægja eigi áhættaúvaldinn, sniðganga hann, draga úr líkum eða afleiðingum áhættunnar, deila áhættunni með öðrum eða meðvitað taka áhættuna.

Áhættustýring er ferli sem er samofin daglegum rekstri og ákvarðanatöku innan sjóðsins. Allir starfsmenn skulu vera meðvitaðir um þær áhættur sem snúa að sjóðnum. Líta skal á innri endurskoðun sem mikilvægan hluta af því ferli.

Við undirbúning og vinnu að áhættustýringarstefnu sjóðsins var stuðst við leiðbeinandi tilmæli Fjármálaeftirlitsins nr. 1/2013 og nr. 2/2013 um áhættustýringu lífeyrissjóða og vörlaðila séreignarsparnaðar.

Áhættum er snúa að rekstri sjóðsins er skipt upp í fjóra meginflokkar þ.e. markaðsáhættu, mótaðilaáhættu, lífeyristryggingaráhættu og rekstraráhættu. Eftirlit með markaðs- og rekstraráhættu er framkvæmt af Áhættustýringarsviði Landsbankans. Ennfremur sér Áhættustýring bankans um hlitungareftirlit sjóðsins þ.e. að eignaráðstofun hans sé í samræmi við lög og fjárfestingarstefnu sjóðsins. Eftirlit með mótaðilaáhættu og lífeyristryggingaráhættu sjóðsins er framkvæmt af Eignastýringarsviði Landsbankans. Helstu áhættuþættir í rekstri lífeyrissjóð eru eftirtaldar:

### Markaðsáhættu

Markaðsáhættu er skilgreind sem áhættan á fjárhagslegu tapi af stöðu innan og utan efnahagsreiknings vegna breytinga á markaðsverði. Allar stöður í markaðsbréfum teljast innan efnahags og höfuðstólfjárhæðir afleðnautan efnahags.

Þessi áhættu fyrirfinnst í vaxtatengdum fjármálagerningum (skuldabréfum), hlutabréfum og gjaldeyrisviðskiptum. Megináhættuþættir markaðsáhættu eru hluta- og skuldabréfaverð, vextir og gengi gjaldmiðla. Aðrir þættir á borð við fylgni og flökt, hafa hvoru tveggja áhrif á einstaka áhættuþætti sem og heildaráhættu. Misræmisáhættu telst einnig til markaðsáhættu en hún myndast þegar misræmi er milli eigna og skuldbindinga sjóðsins til að mynda hvað varðar verðtryggingarhlutfall, meðalliftíma eða gjaldmiðla. Helstu undirflokkar markaðsáhættu eru hlutabréfaáhættu, vaxtaáhættu, gjaldmiðlaáhættu, flökt- og fylgniáhættu, misræmisáhættu, uppgreiðsluáhættu og áhættu vegna markaðseigna utan efnahagsreiknings.

### Mótaðilaáhættu

Mótaðilaáhættu er skilgreind sem hættan á fjárhagslegu tapi ef gagnaðili fjármálasamnings uppfyllir ekki ákvæði hans eða umsamdar skuldbindingar. Undir mótaðilaáhættu flokkast útlánaáhættu, uppgjörsáhættu, samþjöppunaráhættu, afhendingaráhættu og landsáhættu. Við eftirlit með áhættu lífeyrissjóðsins er fylgst með útlánaáhættu, uppgjörsáhættu, samþjöppunaráhættu og áhættu vegna eigna utan efnahags. Aðrar áhættur eru metnar með huglægu mati þegar fjárfest er í fjármálagerningum sem ekki hafa verið í eignasafni lífeyrissjóðsins, er hér átt við m.a. afhendingar-, pólitiska og lagalega áhættu.

### Lífeyristryggingaráhættu samtryggingadeildar

Í lífeyristryggingaráhættu felst sú áhættu lífeyrissjóðs að geta ekki staðið við skuldbindingar sínar, til skemmri eða lengri tíma, gagnvart sjóðfélögum sínum. Í 39. gr. laga nr. 129/1997 er kveðið á um að ef heildar tryggingafræðileg staða lífeyrissjóðs án ábyrgða, leiðir í ljós að meira en 10% munur er á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga sé skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum og með sama hætti ef þessi munur hefur haldist 5% eða meiri síðastliðin 5 ár. Tryggingafræðileg staða lífeyrissjóðs er munur á eignum sjóðsins og reiknuðum skuldbindingum. Áhættuþættum er því hægt að skipta í tvennt; áhættu sem tengist eignum sjóðsins og áhættu sem tengist skuldbindingum sjóðsins. Áhættuþættir sem tengjast skuldbindingu sjóðsins eru helst: Auknar lífslíkur, aukin örorka og breytt ávöxtunarkrafa sem notuð er til nývirðingar á skuldbindingum. Áhættuþættir sem tengjast eignum sjóðsins eru helst: Lækkun markaðsvirðis verðbréfa, verðbólga, þróun gjaldmiðla og aðrir þættir sem hafa áhrif á markaðsvirði eigna lífeyrissjóðsins.

### Lausafjáráhættu

Lausafjáráhættu er skilgreind sem hættan á því að sjóðurinn hafi ekki nægilegt laust fé til þess að standa við greiðslur. Lausafjáráhættan er svo tvíþætt, seljanleikaáhættu, sem er áhættan á því að geta ekki seit eignir á ásættanlegu verði innan ákveðins tíma til þess að standa við skuldbindingar og svo útstreymisáhættu, sem er hættan á því að það verði skyndilegt útflæði úr sjóðinum sem sjóðurinn getur ekki staðið við án þess að skerða eignir sjóðfélaga.

### Rekstraráhættu

Rekstraráhættu er skilgreind sem hættan á fjárhagslegu tapi vegna svika, mistaka, vanrækslu, óhagræðis, kerfisbilana, orðsporsáhættu eða utanaðkomandi atvika. Hugtökini svik, mistök, vanræksla vísa til galla í verkferlum, kerfisbilana, bilana í vélbúnaði og mannlegra mistaka. Mæling á rekstraráhættu er gerð með áhættumati sem er framkvæmt af þeim aðilum sem best þekkja rekstraráhættu fyrir viðkomandi starfsemi og yfirmanni í viðkomandi einingu.

# Skýringar

## 1. Starfsemi (framhald)

### Næmnigreiningaráhætta

Í töflunum eru settar upp sviðsmyndir mögulegra áfalla og metið hver áhrif þeirra eru á hreina eign sjóðsins í árslok 2016. Settir eru upp þrír möguleikar, lítil, miðlungs eða mikil breyting og er aðeins einn áhættubáttur skoðaður í einu og eru aðrir þættir hafðir óbreyttir. Áhrif hvers möguleika eru síðan metin í hverri deild fyrir sig.

	Lítil breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Verð markaðsskuldabréfa lækkar um:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Lífsbraut 1.....	-1,86%	-4,65%	-7,44%
Áhrif á Lífsbraut 2.....	-2,67%	-6,67%	-10,67%
Áhrif á Lífsbraut 3.....	-3,13%	-7,82%	-12,52%
Áhrif á Lífsbraut 4.....	-4,89%	-12,22%	-19,56%
Áhrif á Samtryggingardeild.....	-2,57%	-6,43%	-10,29%

	Lítil breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Greiðslufall verður á öðrum skuldabréfum*:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Lífsbraut 1.....	-0,46%	-1,14%	-1,82%
Áhrif á Lífsbraut 2.....	-0,46%	-1,15%	-1,84%
Áhrif á Lífsbraut 3.....	-0,50%	-1,24%	-1,99%
Áhrif á Lífsbraut 4.....	0,00%	0,00%	0,00%
Áhrif á Samtryggingardeild.....	-0,58%	-1,45%	-2,33%

\* Skuldabréf fyrirtækja og sveitarfélaga

	Lítil breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Gengisvíitala lækkar:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Lífsbraut 1.....	-0,87%	-2,17%	-3,47%
Áhrif á Lífsbraut 2.....	-0,56%	-1,40%	-2,23%
Áhrif á Lífsbraut 3.....	-0,38%	-0,94%	-1,51%
Áhrif á Lífsbraut 4.....	0,00%	0,00%	0,00%
Áhrif á Samtryggingardeild.....	-0,54%	-1,35%	-2,16%

	Lítil breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Innlend skráð hlutabréf lækka:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Lífsbraut 1.....	-1,39%	-4,17%	-8,34%
Áhrif á Lífsbraut 2.....	-1,03%	-3,08%	-6,16%
Áhrif á Lífsbraut 3.....	-0,75%	-2,24%	-4,48%
Áhrif á Lífsbraut 4.....	0,00%	0,00%	0,00%
Áhrif á Samtryggingardeild.....	-0,99%	-2,98%	-5,96%

	Lítil breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Innlend skráð og óskráð hlutabréf lækka:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Lífsbraut 1.....	-1,63%	-4,89%	-9,78%
Áhrif á Lífsbraut 2.....	-1,17%	-3,52%	-7,03%
Áhrif á Lífsbraut 3.....	-0,84%	-2,51%	-5,02%
Áhrif á Lífsbraut 4.....	0,00%	0,00%	0,00%
Áhrif á Samtryggingardeild.....	-1,13%	-3,40%	-6,81%

	Lítil breyting	Miðlungs breyting	Mikil breyting
Erlend skráð hlutabréf lækka:	5,00%	12,50%	20,00%
Áhrif á Lífsbraut 1.....	-0,83%	-2,49%	-4,98%
Áhrif á Lífsbraut 2.....	-0,53%	-1,59%	-3,18%
Áhrif á Lífsbraut 3.....	-0,35%	-1,05%	-2,10%
Áhrif á Lífsbraut 4.....	0,00%	0,00%	0,00%
Áhrif á Samtryggingardeild.....	-0,52%	-1,57%	-3,15%

# Skýringar

## 2. Reikningsskilaaðferðir

### Grundvöllur reikningsskilananna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og lög um ársreikninga. Við gerð ársreikningsins er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 og er tölum frá fyrra ári, breytt til samræmis.

### Breytingar á reikningsskilaaðferðum vegna nýrra reglna

Við gerð ársreikningsins nú er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Í þessum nýju reglum er megin reglan sú að eignir skulu metnar á gangvirði. Á þessari reglu er byggt í ársreikningnum og eru samanburðar tölur frá fyrra ári lagfærðar til samræmis. Þetta hefur þau áhrif að við breytingar að mati á skuldabréf eign sjóðsins m.v. árslok 2016 hækkar virði téðra eigna um 334,4 milljónir króna. Sama hækkun verður á hreinni eign sjóðsins til greiðslu lífeyris frá fyrra ári. Þessar breytingar eiga einungis við um samtryggingardeilda þar sem eignir séreignardeilda hafa ætið verið metnar á gangvirði. kennitölur hafa verið endurreiknaðar aftur í tímann m.v. nýjar reikningsskilaaðferðir.

	2016	2015	2014	2013	2012
Skuldabréf fyrir breytingar.....	6.869.369.559	5.959.361.113	5.056.436.369	4.559.866.800	3.646.573.008
Skuldabréf eftir breytingar.....	7.203.787.787	6.246.482.947	5.206.738.078	4.761.298.901	3.946.189.013
Munur á kröfum í Samtryggingadeild.....	334.418.228	287.121.834	150.301.709	201.432.101	299.616.005
Hrein raunávöxtun m.v. eldri reglur.....	-1,64%	11,55%	4,89%	5,70%	3,16%
Hrein raunávöxtun m.v. nýjar reglur.....	1,26%	12,65%	4,88%	4,32%	8,41%
Fjárfestingatekjur miðað við eldri reglur.....	81.195.806	1.284.434.797	511.395.996	668.892.656	2.710.513.661
Fjárfestingatekjur miðað við nýjar reglur.....	415.614.034	1.408.691.533	448.306.823	558.721.563	2.998.845.297
Hrein eign til greiðslu lífeyris m.v. eldri reglur.....	12.035.243.193	10.627.213.919	8.611.665.800	7.485.692.671	6.246.306.311
Hrein eign til greiðslu lífeyris m.v. nýjar reglur.....	12.369.661.421	10.914.335.753	8.761.967.509	7.583.876.575	6.545.922.316

### Gangvirðismat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn ákværðar gangvirði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Matsaðferðum er skipt í 3 stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerninga. Stigin eru eftirfarandi:

**Stig 1:** Gangvirðismat byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði

**Stig 2:** Gangvirðismat byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. nýlegt viðskiptaverð) eða óbeint ( t.d. afleidd verð fjármálagerninga með sambærilegan líftíma á virkum markaði) eða öðrum mikilvægum markaðsupplýsingar. Í þennan flokk falla t.d. skráð verðbréf sem hafa ekki viðskiptavakt.

**Stig 3:** Gangvirðismat byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum. T.d. verðmat frá rekstraaðilum fagfjárfestasjóða. Í þennan flokk falla fjárfestingar sjóðsins í óskráðum framtakssjóðum og félögum.

### Gjaldmiðlar og vísítölur

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í lok reikningsskiladags. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning.

	Meðalengi ársins		Gengi í lok tímabils	
	2016	2015	31.12.16	31.12.15
Evra ( EUR ).....	133,59	146,30	118,80	140,93
Bandaríkjalur ( USD ).....	120,67	131,85	112,55	129,28
Sterlingspond ( GBP ).....	163,80	201,58	138,57	191,59

### Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð þegar iðgjaldaskilagreinar eru greiddar. Í árslok er einnig áætlað vegna ótilkynnta iðgjalta í samtryggingardeild. Óinnheimt iðgjöld í árslok, bæði tilkynnt og ótilkynnt, eru eignfærð sem kröfur á launagreiðendur í efnahagsreikningi. Sjá skýringu 15.

Iðgjöld eru færð á því tímabili sem skuldbinding vegna þeirra myndast. Iðgjaldagreiðslurnar eru fyrst færðar inn á sameiginlegan iðgjaldareikning lífeyrissjóðsins óháð því í hvaða deild þeir greiða. Þegar skilagreinar hafa borist sjóðnum eru fjárhæðir millifærðar af þessum iðgjaldareikningi inn á réttar deildir. Þær greiðslur sem höfðu borist sjóðnum án skilagreina var skipt niður á deildir í hlutföllum hvarrar deilda fyrir sig út frá iðgjaldasögu ársins 2016.

# Skýringar

## 2. Reikningsskilaaðferðir (framhald)

### Lífeyrir

Undir lífeyri falla lífeyrisgreiðslur sjóðsins, það er ellilífeyrir, makalífeyrir, örorkulífeyrir og barnalífeyrir. Undir þannan lið fellur einnig sérstakt gjald til VIRK starfsendurhæfingarsjóðs og trygginga skv. örorku samkomulagi. Lifeyrir er gjaldfærður þegar hann er greiddur til lífeyrisþega.

### Hreinar fjárfestingatekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að frádegnum öllum fjárfestingargjöldum. Viðskipti í öðrum gjaldmiðlum en Íslenskum krónum eru umreknuð yfir í Íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eiginr í árslok.

### Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskíteinum, að frádegnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 7 um fjárfestingargjöld. Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði. Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir.

Í skýringu 5 má sjá hreinar fjárfestingartekjur 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

### Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádegnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 7 um fjárfestingargjöld. Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökubóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

### Fjárfestingagjöld

Undir þennan lið eru færð fjárfestingargjöld og þóknar til fjármálagyrirtækja vegna umsýslu og vörlugjalda. Í skýringu nr. 7 er greint frá áætlaðri umsýsluþóknun vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfa- og framtakssjóðum.

### Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

### Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagernigar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og bundnum bankainnstæðum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og endurmetsa þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

### Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagernigar eru metnar á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur.

### Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskíteini og önnur slík verðbréf sem háð eru afkomu útgefanda. Þau verðbréf sem skráð eru á skipulegum verðbréfamarkaði eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en það telst vera verðið á síðasta skráningardegi ársins. Óskráð bréf eru metin á kaupverði eða áætluð markaðsverði hvort sem lægra er.

### Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll framseljanleg skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vístölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf í séreign eru eignfærð á markaðsverði í árslok, en það er talið nauðsynlegt til að tryggja réttláta skiptingu ávöxtunar sjóðsins milli réttthafa hans. Skuldabréf í samtryggingu hafa áður verið eignfærð á kaupávöxtunarkröfu en skv. nýjum reglum nr. 335/2015 skulu eignir metnar á gangvirði og á þessari reglu er byggt í ársreikningi þessum. Samanburðartölum hafa einnig verið lagfærðar í samræmi við hinar nýju reglur.

### Niðurfærsla verðbréfa

Engin niðurfærsla er færð hjá sjóðnum í árslok þar sem allar fjárfestingar eru færðar á gangvirði, samkvæmt eldri reikningsskilaaðferð þá var varúðarniðurfærsla fjárfestinga í ársþyrjun 313,7 milljónir króna. Samanburðarfjárhæðir í ársreikningi hafa verið leiðréttar í samræmi við breyttar reikningsskilaaðferðir.

## 3. Sérstök aukaframlög

	2016	2015
Árlegt fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrgði samtryggingadeilda lífeyrissjóða.....	16.372.271	15.063.277
	16.372.271	15.063.277

# Skýringar

## 4. Lífeyrir

Heildarjárhæð lífeyris greinist þannig:	2016	2015
Ellilífeyrir .....	532.337.382	475.451.552
Fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	1.774.127	151.870.896
Örorkulífeyrir .....	58.244.581	35.723.145
Makalífeyrir .....	10.660.672	10.844.108
Barnalífeyrir .....	36.689.676	18.586.116
Greitt til dánabúa.....	17.067.477	15.965.393
Greitt til erlendra ríkisborgara.....	13.913.985	2.661.421
	670.687.900	711.102.631

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Ellilífeyrir .....	8.081.007	9.821.848	237.916.353	261.339.586	15.178.588	532.337.382
Fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	300.000	1.474.127	0	0	0	1.774.127
Örorkulífeyrir .....	1.611.065	1.947.039	3.459.973	187.881	51.038.623	58.244.581
Makalífeyrir .....	0	549.406	7.116.088	1.182.093	1.813.085	10.660.672
Barnalífeyrir .....	4.814.101	10.513.378	18.076.200	1.374.193	1.911.804	36.689.676
Greitt til dánabúa.....	462.515	14.499.700	248.664	1.856.598	0	17.067.477
Greitt til erlendra ríkisborgara.....	6.360.890	0	7.553.095	0	0	13.913.985
	21.629.578	38.805.498	274.370.373	265.940.351	69.942.100	670.687.900
Tryggingakostnaður vegna örorkulífeyris skv. örorkusamkomulagi lífeyrissjóða.....					2.908.875	2.908.875
Framlag til VIRK Starfsendurhæfingarsjóðs.....					15.158.205	15.158.205
Sérstök ingreiðsla inná lán sjóðfélaga.....	693.578.641	273.289.568	125.688.904	75.265.722	0	1.167.822.835
	715.208.219	312.095.066	400.059.277	341.206.073	88.009.180	1.856.577.815

## 5. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2016 greinast þannig niður á tegundir tekna:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Arðgreiðslur.....	63.983.908	41.068.821	22.165.377	0	31.976.313	159.194.419
Hagnaður/Tap af sölu eignarhluta.....	376.668.678	213.189.943	178.511.563	150.546.928	186.053.410	1.104.970.522
Breytingar á gangvirði.....	-608.306.213	-215.969.113	-91.849.912	-81.330.951	-210.806.789	-1.208.262.978
Breyting á niðurfærslu á árinu.....	581.101	0	0	0	0	581.101
	-167.072.526	38.289.651	108.827.028	69.215.977	7.222.934	56.483.064
Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið.....	-277.020.884	-148.093.463	-67.714.895	0	-101.804.809	-594.634.052

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2016 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 1.....	-247.678.201	-38.110.265	50.008.813	69.215.977	-54.949.823	-221.513.499
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 2.....	4.131.349	15.904.016	11.077.056	0	8.596.262	39.708.683
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 3.....	76.474.326	60.495.900	47.741.159	0	53.576.495	238.287.880
	-167.072.526	38.289.651	108.827.028	69.215.977	7.222.934	56.483.064

Gangvirðisbreytingar flokka 2016 greinast þannig niður á eignarhluti í félögum og sjóðum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í innlendum félögum .....	204.250.425	161.541.287	90.549.391	0	103.102.074	559.443.177
Innlend hlutdeildarskíteini .....	-59.961.785	26.242.005	81.709.164	69.215.977	-17.098.840	100.106.521
Erlend hlutdeildarskíteini .....	-311.361.166	-149.493.641	-63.431.527	0	-78.780.300	-603.066.634
	-167.072.526	38.289.651	108.827.028	69.215.977	7.222.934	56.483.064

# Skýringar

## 5. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum (framhald)

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2015 greinast þannig niður á tegundir tekna:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Arðgreiðslur.....	35.319.102	22.257.071	10.234.840	0	17.365.969	85.176.982
Hagnaður af sölu eignarhluta.....	462.633.801	1.571.232.173	180.242.873	65.174.265	170.195.133	2.449.478.245
Breytingar á gangvirði.....	1.355.321.898	-376.887.277	432.129.593	-23.721.338	706.890.033	2.093.732.909
	<b>1.853.274.801</b>	<b>1.216.601.967</b>	<b>622.607.306</b>	<b>41.452.927</b>	<b>894.451.135</b>	<b>4.628.388.136</b>
Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið.....	-4.529.596	-6.556.560	-3.867.990	0	-3.858.683	-18.812.829

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum árið 2015 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 1.....	1.610.929.888	1.054.578.924	530.305.709	40.546.694	775.820.345	4.012.181.560
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 2.....	12.741.042	10.410.649	12.014.893	906.233	10.060.132	46.132.949
Eignarhl. í félögum og sjóðum á gangvirði - stig 3.....	229.603.871	151.612.394	80.286.704	0	108.570.658	570.073.627
	<b>1.853.274.801</b>	<b>1.216.601.967</b>	<b>622.607.306</b>	<b>41.452.927</b>	<b>894.451.135</b>	<b>4.628.388.136</b>

Gangvirðisbreytingar 2015 greinast þannig niður á eignarhluti í félögum og sjóðum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í innlendum félögum .....	584.646.004	386.578.031	186.217.538	0	295.360.714	1.452.802.287
Innlend hlutdeildarskírteini .....	1.121.411.673	758.398.656	406.272.075	41.452.927	559.950.645	2.887.485.976
Erlend hlutdeildarskírteini .....	147.217.124	71.625.280	30.117.693	0	39.139.776	288.099.873
	<b>1.853.274.801</b>	<b>1.216.601.967</b>	<b>622.607.306</b>	<b>41.452.927</b>	<b>894.451.135</b>	<b>4.628.388.136</b>

Afkoma 20 stærstu fjárfestinga 31.12.16 í félögum og sjóðum greinast þannig \*:

	Hreinar tekjur Samtals 31.12.16	Hreinar tekjur Samtals 31.12.15
Landsbréf - Úrvalsbréf.....	-212.873.557	1.287.576.544
Landsbréf - Öndvegisbréf.....	-162.911.736	718.987.728
Landsbréf - Sparibréf verðtryggð.....	75.276.248	57.861.793
T. Rowe Price Global Equity fund.....	-119.840.181	114.703.287
Landsbréf - Markaðsbréf.....	79.451.104	82.645.248
Landsbréf - Global Equity Fund.....	-204.584.691	15.967.058
UBS Global High Dividend Yield Fund.....	12.429.620	0
Landsbréf - Sparibréf löng.....	60.687.714	27.148.488
N1 hf.....	446.345.297	100.822.591
Reitir fasteignafélag hf.....	101.839.103	346.151.740
Carnegie Worldwide fund.....	-222.910.109	70.084.930
Marel Food Systems hf.....	-46.379.541	343.508.363
Hagar hf.....	129.852.898	55.080.723
Jupiter European Growth fund.....	-170.628.601	86.052.729
GAMMA: Iceland Government Bond Fund.....	31.594.408	33.226.087
Horn II slhf.....	109.112.181	35.968.960
Landsbréf - Hekla.....	3.202.170	145.012.593
Landsbréf - Sparibréf meðallöng.....	22.430.070	68.901.199
Icelandair Group hf.....	-280.740.735	357.923.312
SIA II slhf.....	63.571.892	44.811.704
	<b>-285.076.446</b>	<b>3.992.435.077</b>

\* Afkoma er samanlagður arður, söluhagnaður og óinnleyst breyting á gangvirði

# Skýringar

## 6. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2016 greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Vaxtatekjur af skuldabréfum.....	211.719.505	229.922.334	200.764.002	208.484.801	222.330.773	1.073.221.416
Verðbætur af skuldabréfum.....	132.039.598	160.948.431	132.898.168	49.891.043	151.371.391	627.148.630
Hreinar gengisbreytingar skuldabréfa.....	-114.924.480	-75.432.763	-7.287.645	44.626.235	52.393.332	-100.625.321
Breyting á niðurfærslu á árinu.....	158.934.346	115.614.575	38.538.331	0	0	313.087.252
	387.768.969	431.052.577	364.912.856	303.002.078	426.095.496	1.912.831.976

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2016 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1 .....	311.803.976	363.718.976	312.404.999	298.152.115	299.737.949	1.585.818.015
Skuldabréf á gangvirði - stig 2 .....	70.663.345	64.943.399	51.635.449	4.849.963	124.850.286	316.942.442
Skuldabréf á gangvirði - stig 3 .....	5.301.648	2.390.202	872.408	0	1.507.260	10.071.518
	387.768.969	431.052.577	364.912.856	303.002.078	426.095.495	1.912.831.975

Hreinar tekjur greinast þannig niður á tegundir skuldabréfa:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð .....	226.586.308	260.016.382	218.697.344	303.002.078	241.037.099	1.249.339.211
Skuldabréf sveitarfélaga .....	20.065.324	28.687.646	28.335.403	0	26.186.625	103.274.998
Skuldabréf og víxlar lánastofnana .....	77.646.282	86.791.862	72.336.385	0	96.350.584	333.125.113
Skuldabréf fyrirtækja .....	63.471.055	55.556.687	45.543.724	0	62.521.187	227.092.653
	387.768.969	431.052.577	364.912.856	303.002.078	426.095.495	1.912.831.975

Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið..... -7.038.241 -7.038.241 -7.038.241 0 -3.410.254 -24.524.978

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2015 greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Vaxtatekjur af skuldabréfum.....	222.607.822	229.922.333	176.146.282	144.645.701	192.791.311	966.113.449
Verðbætur af skuldabréfum.....	99.804.543	58.645.833	68.833.857	43.872.124	125.729.173	396.885.530
Hreinar gengisbreytingar skuldabréfa.....	44.598.185	43.884.240	205.527	-16.596.140	183.800.891	255.892.704
	367.010.550	332.452.407	245.185.666	171.921.684	502.321.375	1.618.891.682

Hreinar tekjur af skuldabréfum árið 2015 greinast þannig niður á verðmatsaðferðir:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1 .....	273.544.100	257.330.685	185.828.773	158.042.446	433.869.923	1.308.615.927
Skuldabréf á gangvirði - stig 2 .....	90.902.427	73.965.764	58.934.957	13.879.238	67.722.496	305.404.882
Skuldabréf á gangvirði - stig 3 .....	2.564.023	1.155.958	421.936	0	728.956	4.870.873
	367.010.550	332.452.407	245.185.666	171.921.684	502.321.375	1.618.891.682

Hreinar tekjur greinast þannig niður á tegundir skuldabréfa:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð .....	192.004.249	196.045.664	141.730.258	171.921.684	347.377.411	1.049.079.266
Skuldabréf sveitarfélaga .....	40.917.608	33.665.145	20.282.717	0	46.438.838	141.304.308
Skuldabréf og víxlar lánastofnana .....	67.399.238	53.959.017	46.144.105	0	52.263.497	219.765.857
Skuldabréf fyrirtækja .....	66.689.455	48.782.581	37.028.586	0	56.241.629	208.742.251
	367.010.550	332.452.407	245.185.666	171.921.684	502.321.375	1.618.891.682

Þar af áhrif gjaldmiðla á ofangreindan lið..... 541.062 541.062 541.062 0 701.603 2.324.790

# Skýringar

## 7. Fjárfestingagjöld og umsýslubóknanir

Íslenski lífeyrissjóðurinn hefur fjárfest í hlutdeildarskirteinum innlendra og erlendra verðbréfa-, fjárfestinga- og fagfjárfestasjóða sem hluti af daglegri eignastýringu. Umsýslubóknanir sjóðanna eru í öllum tilfellum reiknaðar inní gangvirði þeirra. Sjóðirnir gefa upp umsýslubóknanir í útboðslýsingum og upplýsingablöðum. Út frá meðalstöðu Íslenska lífeyrissjóðsins í hlutdeildarskirteinum verðbréfa-, fjárfestinga- og fagfjárfestasjóða má áætla að umsýslubóknanir reiknaðar inní gangvirði hafi verið 293,3 milljónir króna árið 2016. Áætlaðar umsýslubóknanir árið 2015 voru 238,8 milljónir.

### Bein fjárfestingagjöld sundurliðast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Kaup- og söluþóknanir vegna verðbréfaviðskipta.....	3.992.622	3.365.965	2.265.915	3.480.048	1.971.392	15.075.942
Bankakostnaður, afgreiðslu- og vaxtagjöld.....	88.226	47.070	46.901	60.637	39.579	282.413
Umsýslu- og vörlubóknun verðbréfa.....	14.345.610	13.094.937	9.923.133	5.617.773	10.435.723	53.417.177
Árangurstengd umsýslubóknun.....	16.237.792	21.046.624	11.757.782	0	16.746.477	65.788.675
Aðkeypt sérfraðilþjónusta tengd fjárfestingum.....	273.889	189.251	128.255	21.926	291.538	904.859
	34.938.139	37.743.847	24.121.986	9.180.384	29.484.709	135.469.066

## 8. Rekstrargjöld

Hjá lífeyrissjóðnum starfar enginn starfsmaður en samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og Landsbankans annast bankinn starfrækslu sjóðsins.

### Laun og tengd gjöld til stjórnar sjóðsins sundurliðast þannig:

	2016	2015
Atli Atlasson, formaður stjórnar.....	1.984.000	1.826.000
Snorri Ómarsson, varaformaður stjórnar.....	1.488.000	1.369.500
Þórir Óskarsson.....	992.000	913.000
Erla Ósk Ásgeirs dóttir.....	992.000	913.000
Una Eyþórssdóttir.....	992.000	913.000
Þorsteinn Frímann Sigurðsson.....	427.000	187.000
Guðriður Sigurðardóttir.....	262.000	353.500
Valur Ægisson.....	358.500	393.000
Mótframlag í lífeyrissjóð og tryggingagjald.....	1.317.819	1.305.117
	8.813.319	8.173.117

### Laun og tengd gjöld til endurskoðunarnefndar sjóðsins sundurliðast þannig:

	2016	2015
Þórir Óskarsson.....	504.000	435.000
Ólafur Örn Ingólfsson.....	336.000	330.000
Þorsteinn Frímann Sigurðsson.....	336.000	102.500
	1.176.000	867.500

### Kostnaður vegna innri endurskoðunar:

Athygli er vakin á því að kostnaður vegna innri endurskoðunar er innifalinn í rekstrarsamning sjóðsins við Landsbankann.

### Þóknun til endurskoðenda sundurliðast þannig:

	2016	2015
Endurskoðun ársreiknings.....	7.216.583	6.365.010
Könnuð árshlutauppgjör.....	998.233	2.170.279
Tæknileg aðstoð við gerð ársreiknings.....	470.394	1.526.018
	8.685.210	10.061.307

### Þóknanir til tryggingafræðings sjóðsins sundurliðast þannig:

	2016	2015
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	1.215.200	1.686.400
Útreikningur örorkumats og lifeyrisúrskurðir.....	881.838	670.050
Önnur þjónusta.....	223.200	223.200
	2.320.238	2.579.650

# Skýringar

## 8. Rekstrargjöld (framhald)

### Rekstrarkostnaður sundurliðast þannig:

	2016	2015
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður:		
Reiknaður umsýslu- og stjórnunarkostnaður.....	106.834.353	92.500.824
Endurskoðun og reikningsskil.....	8.685.210	10.061.307
Stjórnarlaun og tengd gjöld 2016.....	8.813.319	8.173.117
Fjármálaeftirlitið.....	8.964.000	8.370.000
Lagt í bundna séreign vegna örorku.....	6.049.635	4.124.271
Tryggingastærðfræðingur.....	2.320.238	2.579.650
Landssamtök lifeyrissjóða.....	1.828.241	1.833.645
Endurskoðunarnefndarlaun 2016.....	1.176.000	867.500
Starfsárgðartrygging.....	702.780	0
Lögfræðikostnaður vegna innheimtu iðgjalda.....	117.078	124.622
Annar lögfræðikostnaður.....	193.036	82.212
Ýmis kostnaður.....	105.863	89.035
	<b>145.789.753</b>	<b>128.806.183</b>

Umsýslupóknun íslenska lifeyrissjóðsins til Landsbankans 0,28% af meðalstöðu hreinnar eignar yfir árið. Því til viðbótar reiknast árangurstengd þóknun ef ávöxtun eigna sjóðsins fer umfram þær viðmiðunarvisítölur sem fjárfestingastefna sjóðsins tekur mið af.

Árangurstengd þóknun er 8-20% af ávöxtun umfram viðmið sjóðsins. Samanlöggð þóknun getur þó ekki farið umfram 0,15% af eignum. Árangurstengd þóknun er reiknuð sérstaklega fyrir samtryggingardeildina og hverja leið Lífsbrautarinnar. Árangurstengd þóknun reiknast af jákvæðri jafnt sem neikvæðri ávöxtun.

Til þess að Landsbankinn fái aukna umsýslupóknun í formi árangurstengdrar umsýslupóknunar þarf ávöxtun eigna íslenska lifeyrissjóðsins að ganga mjög vel. Árangurinn þarf að vera betri en meðaltalsbreyting á þeim mörkuðum sem hann er að fjárfesta á. Auk þess þarf sjóðurinn að vinna upp þann viðskiptakostnað sem leggst til við eignastýringu sjóðsins.

## 9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

### Eignarhlutir í félögum og sjóðum greinast þannig:

	2016	2015
Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum .....	4.388.632.401	4.027.961.222
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum .....	16.895.200.691	15.215.421.941
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum .....	6.241.927.355	5.268.989.124
	<b>27.525.760.447</b>	<b>24.512.372.287</b>

### Eignarhlutar í skráðum innlendum félögum greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skráð félög:						
N1 hf.....	367.258.098	270.542.283	170.999.175	0	214.198.050	1.022.997.606
Reitir fasteignafélag hf.....	308.578.331	285.992.097	195.714.013	0	201.586.000	991.870.441
Marel Food Systems hf.....	232.451.856	159.709.077	103.728.195	0	119.616.264	615.505.392
Hagar hf.....	216.913.248	152.320.068	91.707.768	0	123.010.920	583.952.004
Icelandair Group hf.....	148.151.134	100.655.478	56.390.888	0	81.146.027	386.343.527
EIK fasteignafélag hf.....	108.977.071	75.743.310	43.673.409	0	60.959.377	289.353.167
Reginn hf.....	76.972.482	62.651.169	41.241.472	0	44.940.781	225.805.904
Síminn hf.....	64.696.205	45.387.923	27.290.254	0	36.634.569	174.008.951
Össur hf.....	29.912.220	19.062.420	12.147.720	0	14.064.960	75.187.320
HB-Grandi hf.....	8.011.952	6.253.754	4.130.698	0	4.735.536	23.131.940
Skráð félög alls .....	<b>1.561.922.597</b>	<b>1.178.317.579</b>	<b>747.023.592</b>	<b>0</b>	<b>900.892.484</b>	<b>4.388.156.252</b>

# Skýringar

## 9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Eignarhlutar í óskráðum innlendum félögum greinast þannig:

Óskráð félög:

Önnur óskráð hlutabréf.....	219.423	80.944	45.378	0	130.404	476.149
Óskráð félög alls .....	219.423	80.944	45.378	0	130.404	476.149
<b>Hlutabréfæign alls .....</b>	<b>1.562.142.020</b>	<b>1.178.398.523</b>	<b>747.068.970</b>	<b>0</b>	<b>901.022.888</b>	<b>4.388.632.401</b>

Hlutdeildarskírteini í innlendum skuldabréfasjóðum greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
<b>Innlendir skuldabréfasjóðir:</b>						
Landsbréf - Sparibréf verðtryggð .....	238.388.528	480.757.639	424.411.960	659.430.006	172.470.660	1.975.458.793
Landsbréf - Markaðsbréf .....	218.432.141	508.387.793	576.340.507	0	106.825.960	1.409.986.401
Landsbréf - Sparibréf löng .....	268.964.577	331.588.797	468.972.690	121.441.924	108.411.057	1.299.379.045
GAMMA: Iceland Government Bond Fund .....	76.751.851	153.110.851	171.488.649	111.267.163	43.607.021	556.225.535
Landsbréf - Sparibréf meðallöng .....	104.124	184.392	198.093	392.971.190	74.745	393.532.544
Landsbréf - Veltubréf .....	50.040.993	10.020.431	80.079.281	0	70.065.151	210.205.856
Alda - Ríkisverðbréf millilöng .....	23.420.000	23.420.000	23.420.000	105.390.000	23.420.000	199.070.000
Stefnir: Liquidity Fund .....	120.193.426	0	0	0	0	120.193.426
Landsbréf - Sparibréf stutt .....	0	0	0	52.647.521	12.522.014	65.169.535
Skuldabréfasjóðir alls.....	996.295.640	1.507.469.903	1.744.911.180	1.443.147.804	537.396.608	6.229.221.135

Hlutdeildarskírteini í innlendum hlutabréfasjóðum greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
<b>Innlendir hlutabréfasjóðir:</b>						
Landsbréf - Úrvabsbréf .....	1.633.989.694	1.059.741.456	595.412.290	0	880.789.563	4.169.933.003
Landsbréf - Öndvegisbréf .....	882.756.916	561.991.685	247.023.750	0	480.458.322	2.172.230.673
Hlutabréfasjóðir alls.....	2.516.746.610	1.621.733.141	842.436.040	0	1.361.247.885	6.342.163.676

Önnur Innlend hlutdeildarskírteini greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
<b>Önnur innlend hlutdeildarskírteini:</b>						
Horn II slhf .....	217.012.700	133.049.468	63.295.473	0	103.339.288	516.696.929
Landsbréf - Hekla .....	172.251.125	108.092.822	46.138.431	0	86.489.142	412.971.520
SIA II slhf .....	155.312.909	94.913.445	45.607.714	0	73.958.528	369.792.596
GAMMA: NOVUS .....	113.820.000	91.056.000	68.292.000	0	68.292.000	341.460.000
Stefnir veðlánasjóður - ST 1 .....	71.000.000	90.000.000	81.000.000	0	75.000.000	317.000.000
GAMMA: IFIF .....	75.108.612	82.970.655	74.238.567	0	66.249.972	298.567.806
Stefnir íS-5 .....	120.361.515	75.262.029	35.269.236	0	57.994.799	288.887.579
Framtakssjóður Íslands slhf .....	145.562.993	50.950.992	21.839.606	0	50.954.025	269.307.616
GAMMA: OPUS .....	75.900.000	60.720.000	45.540.000	0	45.540.000	227.700.000
GAMMA: CREDIT .....	52.488.661	55.143.000	58.206.500	0	55.143.000	220.981.161
GAMMA: AGROS .....	60.613.000	48.861.500	36.491.500	0	36.491.500	182.457.500
Akta HL1 .....	72.188.126	46.406.650	20.625.175	0	36.094.049	175.314.000
Horn III slhf .....	69.519.968	39.500.032	20.540.032	0	28.440.000	158.000.032
Heimavellir leigufélag slhf.....	60.000.000	39.000.000	20.000.000	0	31.000.000	150.000.000
Edda slhf .....	49.535.820	29.485.607	14.447.948	0	24.473.054	117.942.429
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf .....	32.304.800	18.355.000	9.544.600	0	13.215.600	73.420.000
Frumtak slhf .....	24.126.779	14.550.891	7.278.101	0	11.488.940	57.444.711
ITF I slhf .....	19.177.446	11.856.420	5.593.376	0	9.132.094	45.759.336
Brunnur vaxtasjóður slhf .....	14.020.625	8.679.434	4.005.893	0	6.676.488	33.382.440
SRE II slhf .....	9.803.672	7.352.308	5.174.167	0	4.901.617	27.231.764
Veðskuldabréfasjóður Iv .....	9.350.000	5.500.000	2.750.000	0	4.400.000	22.000.000
SÍA III .....	4.576.100	2.801.700	1.338.600	0	2.179.100	10.895.500
SÍA I .....	3.089.089	1.544.548	617.811	0	1.235.647	6.487.095
IEI slhf .....	62.627	21.921	9.397	0	21.921	115.866
Önnur hlutdeildarskírteini alls.....	1.627.186.567	1.116.074.422	687.844.127	0	892.710.764	4.323.815.880

Innlend hlutdeildarskírteini alls..... **5.140.228.817** **4.245.277.466** **3.275.191.347** **1.443.147.804** **2.791.355.257** **16.895.200.691**

# Skýringar

## 9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

### Slutdeildarskíteini í erlendum hlutabréfasjóðum greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Erlendir hlutabréfasjóðir:						
T. Rowe Price Global Equity fund .....	722.061.274	405.625.877	163.205.689	0	421.411.620	1.712.304.460
Landsbréf - Global Equity Fund .....	575.454.208	320.856.218	148.604.942	0	339.883.227	1.384.798.595
UBS Global High Dividend Yield Fund .....	382.500.626	368.191.094	285.994.965	0	313.719.970	1.350.406.655
Carnegie Worldwide fund .....	529.337.548	241.118.906	92.687.151	0	88.701.587	951.845.192
Jupiter European Growth fund .....	273.145.780	155.799.597	71.942.377	0	71.957.111	572.844.865
Blackrock - World Index .....	60.760.056	21.266.026	9.114.065	0	21.266.026	112.406.173
Landsbréf - Nordic 40 .....	6.433.439	5.472.260	2.589.215	0	2.589.215	17.084.129
Hlutabréfasjóðir alls.....	2.549.692.931	1.518.329.978	774.138.404	0	1.259.528.756	6.101.690.069

### Önnur erlend hlutdeildarskíteini greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Önnur erlend hlutdeildarskíteini:						
LPE II .....	54.644.939	26.604.953	13.247.965	0	13.248.041	107.745.898
Landsbanki Mezzanine Fund II .....	12.996.567	10.830.473	4.332.158	0	4.332.190	32.491.388
Önnur hlutdeildarskíteini alls.....	67.641.506	37.435.426	17.580.123	0	17.580.231	140.237.286
Erlend hlutdeildarskíteini alls.....	2.617.334.437	1.555.765.404	791.718.527	0	1.277.108.987	6.241.927.355
Slutdeildarskíteini alls.....	7.757.563.254	5.801.042.870	4.066.909.874	1.443.147.804	4.068.464.244	23.137.128.046
Eignarhlutir í félögum og sjóðum alls.....	9.319.705.274	6.979.441.393	4.813.978.844	1.443.147.804	4.969.487.132	27.525.760.447

### Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í skráðum innlendum félögum greinast þannig:

	Samanlöggð eignarhlutdeild í félagi	Samanlagt-kostnaðarverð
Skráð félög:		
N1 hf.....	3,17%	510.076.757
Reitir fasteignafélag hf.....	1,47%	572.729.837
Marel Food Systems hf.....	0,35%	414.234.187
Hagar hf.....	0,94%	490.601.926
Icelandair Group hf.....	0,34%	396.725.867
EIK fasteignafélag hf.....	0,78%	221.175.492
Reginn hf.....	0,55%	92.287.776
Síminn hf.....	0,59%	173.084.690
Össur hf.....	0,04%	51.412.556
HB-Grandi hf.....	0,05%	26.473.042
.		2.948.802.130

### Kostnaðarverð og eignarhlutdeild í innlendum óskráðum félögum greinast þannig:

	Samanlöggð eignarhlutdeild í félagi	Samanlagt-kostnaðarverð
Óskráð félög:		
Önnur óskráð hlutabréf.....	0,02%	383.930
		383.930

### Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í innlendum hlutdeildarskíteinum skuldabréfasjóða greinast þannig:

	Samanlöggð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
Innlendir skuldabréfasjóðir:		
Landsbréf - Sparibréf verðtryggð.....	16,64%	1.894.906.833
Landsbréf - Markaðsbréf.....	28,07%	1.119.204.666
Landsbréf - Sparibréf löng.....	16,75%	1.190.403.585
GAMMA: Iceland Government Bond Fund.....	9,79%	466.783.576
Landsbréf - Sparibréf meðallöng.....	4,94%	366.002.491
Landsbréf - Veltubréf .....	0,34%	210.033.005
Alda - Ríkisverðbréf millilöng.....	16,12%	184.396.000
Stefnir: Liquidity Fund.....	0,28%	120.099.413
Landsbréf - Sparibréf stutt.....	5,12%	61.691.305
		5.613.520.875

# Skýringar

## 9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í innlendum hlutdeildarskíteinum hlutabréfasjóða greinast þannig:

Innlendir hlutabréfasjóðir:	Samanlöggð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
Landsbréf - Úrvalsbréf.....	27,41%	2.905.237.820
Landsbréf - Öndvegisbréf.....	28,17%	1.514.525.690
		4.419.763.509

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í öðrum innlendum hlutdeildarskíteinum greinast þannig:

Önnur innlend hlutdeildarskíteini:	Samanlöggð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
Horn II slhf.....	4,68%	317.186.574
Landsbréf - Hekla.....	18,43%	249.576.418
SIA II slhf.....	4,00%	275.799.967
GAMMA: NOVUS.....	7,20%	180.000.000
Stefnir veðlánasjóður - ST 1.....	16,33%	317.000.000
GAMMA: IFIF.....	4,27%	199.470.402
Stefnir IS-5.....	2,47%	187.041.481
Framtakssjóður Íslands slhf.....	1,01%	183.452.401
GAMMA: OPUS.....	12,52%	150.000.000
GAMMA: CREDIT.....	2,51%	215.355.194
GAMMA: AGROS.....	5,76%	150.450.000
Akta HL1.....	12,39%	169.520.580
Horn III slhf.....	4,17%	166.666.700
Heimavellir leigufélag slhf.....	1,24%	150.000.000
Edda slhf.....	4,00%	109.631.380
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður slhf.....	2,86%	73.419.968
Frumtak slhf.....	3,01%	62.261.420
ITF I slhf.....	2,43%	49.999.816
Brunnur vaxtasjóður slhf.....	3,75%	40.950.000
SRE II slhf.....	3,05%	12.189.689
Veðskuldabréfasjóður IV.....	2,48%	20.000.000
SÍA III.....	2,72%	10.876.400
SIA I.....	6,23%	5.717.668
IEI slhf.....	1,14%	98.961
		3.296.665.019

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í hlutdeildarskíteinum erlendra hlutabréfasjóða greinast þannig:

Erlendir hlutabréfasjóðir:	Samanlöggð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
T. Rowe Price Global Equity fund.....	6,07%	1.307.842.040
Landsbréf - Global Equity Fund.....	54,34%	1.259.450.957
UBS Global High Dividend Yield Fund.....	1,87%	1.346.525.863
Carnegie Worldwide fund.....	0,46%	737.046.974
Jupiter European Growth fund.....	0,21%	632.851.458
Blackrock - World Index.....	0,01%	107.896.458
Landsbréf - Nordic 40.....	8,84%	19.085.734
		5.410.699.485

Samanlagt kostnaðarverð og eignarhlutdeild í öðrum erlendum hlutdeildarskíteinum greinast þannig:

Önnur erlend hlutdeildarskíteini:	Samanlöggð eignarhlutdeild í sjóð	Samanlagt-kostnaðarverð
LPE II.....	2,80%	92.565.622
Landsbanki Mezzanine Fund II.....	15,61%	33.899.202
		126.464.825

Samtals kostnaðarverð eignarhluta í félögum og sjóðum..... **21.816.299.773**

# Skýringar

## 9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

### Eignarhlutir í félögum og sjóðum 2016 flokkaðir eftir metsaðferðum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 1.....	7.454.423.363	5.815.830.169	4.028.429.935	1.443.147.804	3.989.000.582	22.730.831.853
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 2.....	230.340.382	49.020.431	100.079.281	0	101.065.151	480.505.245
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 3.....	1.634.941.529	1.114.590.793	685.469.628	0	879.421.399	4.314.423.349
	9.319.705.274	6.979.441.393	4.813.978.844	1.443.147.804	4.969.487.132	27.525.760.447

### Eignarhlutir í félögum og sjóðum 2015 flokkaðir eftir metsaðferðum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 1.....	7.079.684.530	5.364.331.019	3.569.790.263	1.137.135.475	3.554.004.536	20.704.945.823
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 2.....	109.058.653	14.204.907	13.720.051	0	3.795.571	140.779.182
Eignarhlutir í félögum og sjóðum - stig 3.....	1.527.757.964	923.947.600	504.802.366	0	710.139.352	3.666.647.282
	8.716.501.147	6.302.483.526	4.088.312.680	1.137.135.475	4.267.939.459	24.512.372.287

## 10. Skuldabréf

### Skuldabréf greinast þannig:

	2016	2015
Skuldabréf með ríkisábyrgð.....	21.276.196.120	15.959.399.880
Skuldabréf sveitarfélaga.....	2.237.125.816	2.083.159.133
Sértryggð skuldabréf láanastofnanna.....	5.368.015.347	5.981.398.345
Skuldabréf og víxlar fyrirtækja.....	4.170.846.339	3.951.849.291
	33.052.183.622	27.975.806.648

### Skuldabréf með ríkisábyrgð greinast þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Ríkisbréf.....	1.058.486.777	1.338.183.808	1.210.216.748	4.009.896.235	1.353.019.069	8.969.802.637
Íbúðabréf.....	2.307.322.769	2.949.449.937	2.394.724.023	1.106.301.077	2.664.435.250	11.422.233.056
Húsbréf.....	10.863.710	10.863.687	10.863.687	9.609.997	59.004.314	101.205.396
Landsvirkjun.....	170.960.714	170.960.714	151.965.079	37.991.270	0	531.877.777
Búnaðarbanki Íslands.....	0	13.202.579	0	0	0	13.202.579
Byggðastofnun.....	40.147.625	40.147.625	30.110.720	97.357.984	30.110.720	237.874.674
Skuldabréf með ríkisábyrgð alls.....	3.587.781.595	4.522.808.350	3.797.880.257	5.261.156.563	4.106.569.353	21.276.196.120

### Önnur skuldabréf greinast þannig

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf sveitarfélaga.....	439.525.056	661.408.569	651.853.455	0	484.338.736	2.237.125.816
Sértryggð skuldabréf láanastofnanna.....	1.265.745.776	1.450.235.442	1.150.494.110	0	1.501.540.019	5.368.015.347
Skuldabréf og víxlar fyrirtækja.....	1.157.404.828	1.044.355.293	857.746.537	0	1.111.339.675	4.170.846.339
Önnur skuldabréf alls.....	2.862.675.660	3.155.999.304	2.660.094.102	0	3.097.218.430	11.775.987.496
Skuldabréf alls.....	12.900.914.510	15.357.615.310	12.915.948.718	10.522.313.128	14.407.575.570	33.052.183.622

### Skuldabréf 2016 flokkuð eftir metsaðferðum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	4.823.123.405	6.172.210.236	5.238.278.780	5.116.197.313	5.778.087.701	27.127.897.435
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	1.522.251.723	1.459.222.444	1.202.403.231	144.959.252	1.395.825.064	5.724.661.714
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	105.082.127	47.374.976	17.292.348		29.875.022	199.624.473
	6.450.457.255	7.678.807.656	6.457.974.359	5.261.156.565	7.203.787.787	33.052.183.622

### Skuldabréf 2015 flokkuð eftir metsaðferðum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	4.291.242.274	5.367.715.869	4.538.626.635	3.360.881.522	5.047.787.093	22.606.253.393
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	1.372.897.783	1.294.994.771	1.056.374.740	104.944.962	1.138.568.082	4.967.780.337
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	211.492.870	95.348.944	34.803.333	0	60.127.770	401.772.918
	5.875.632.927	6.758.059.584	5.629.804.708	3.465.826.484	6.246.482.945	27.975.806.648

# Skýringar

## 11. Niðurfærsla verðbréfa

Engin niðurfærsla er færð í árslok 2016 þar sem allar eignir félagsins eru færðar á gangvirði. Breytingin á varúðarniðurfærslu á árinu 2016 er færð á breytingar á gangvirði og hefur því ekki been áhrif á hreina eign sjóðsins í árslok 2016.

### Varúðarniðurfærsla á eignarhlutum í félögum og sjóðum greinist þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Varúðarniðurfærsla í upphafi árs.....	581.101	0	0	0	0	581.101
Breyting á niðurfærslu á árinu.....	-581.101	0	0	0	0	-581.101
Varúðarniðurfærsla í lok árs.....	0	0	0	0	0	0

### Varúðarniðurfærsla á skuldabréfum greinist þannig:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Varúðarniðurfærsla í upphafi árs.....	158.934.346	115.614.575	38.538.331	0	0	313.087.252
Breyting á niðurfærslu á tímabilinu.....	-158.934.346	-115.614.575	-38.538.331	0	0	-313.087.252
Varúðarniðurfærsla í lok árs.....	0	0	0	0	0	0

## 12. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

### Fjárfestingar skiptast þannig eftir gjaldmiðlum:

	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Fjárfestingar í ISK.....	13.117.311.440	13.060.880.329	10.438.562.309	6.704.304.367	10.877.098.705	54.198.157.151
Fjárfestingar í USD.....	1.679.784.993	1.060.821.417	587.773.205	0	846.775.944	4.175.155.559
Fjárfestingar í EUR.....	970.438.422	529.999.054	245.498.564	0	448.943.620	2.194.879.660
Fjárfestingar í GBP.....	12.996.567	10.830.473	4.332.158	0	4.332.190	32.491.388
	15.780.531.422	14.662.531.273	11.276.166.236	6.704.304.367	12.177.150.459	60.600.683.758
	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging	Samtals
Fjárfestingar í ISK.....	12.209.409.042	12.167.564.114	9.526.953.664	5.493.456.414	9.802.237.858	49.199.621.092
Fjárfestingar í USD.....	1.515.981.898	668.943.006	300.690.148	0	485.161.120	2.970.776.172
Fjárfestingar í EUR.....	1.073.759.027	601.900.152	280.886.533	0	493.605.205	2.450.150.917
Fjárfestingar í GBP.....	15.030.902	12.525.752	5.010.264	0	5.010.301	37.577.219
	14.814.180.869	13.450.933.024	10.113.540.609	5.493.456.414	10.786.014.484	54.658.125.400

## 13. Skuldbinding í framtaks- og fasteignasjóðum

Lífeyrissjóðurinn hefur skuldbundið sig til þess að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum. Heildarskuldbinding í framtaks- og fasteignasjóðum í árslok 2016 var 1.256,4 mkr samanborið við 1.169,7 mkr í árslok 2015. Skuldbindingin er öll í íslenskum krónum og greiðist á næstu fimm árum.

## 14. Kröfur á launagreiðendur

Kröfur á launagreiðendur greinast þannig:	31.12.16	31.12.15
Eignfærsla óinnheimtra iðgjalfa.....	83.967.769	72.175.669
	83.967.769	72.175.669

## 15. Aðrar kröfur

Aðrar kröfur greinast þannig:	31.12.16	31.12.2015
Kröfur vegna iðgjaldaflutninga.....	1.972.793	1.827.924
Innlendar viðskiptakröfur.....	3.885.983	4.391.376
	5.858.777	6.219.300

# Skýringar

## 16. Aðrar skuldir

Aðrar skuldir greinast þannig:	31.12.16	31.12.2015
Ógreiddir staðgreiðsluskattar.....	20.828.051	17.557.401
Ógreiddur kostnaður.....	83.083.882	20.381.662
Lánardrottnar.....	9.701.389	8.159.501
	<u>113.613.322</u>	<u>46.098.564</u>

## 17. Samþykki ársreiknings

Ársreikningurinn var samþykktur af stjórn og framkvæmdastjóra sjóðsins þann 29. mars 2017.

## 18. Kennitölur

Fimm ára yfirlit um kennitölur sjóðsins samkvæmt reglum um ársreikninga lífeyrissjóða:

Ávöxtun:	2016	2015	2014	2013	2012
Hrein raunávöxtun .....	0,95%	10,82%	4,30%	2,76%	3,54%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar					
sl. 3 ár .....	5,28%	5,92%	3,55%	3,41%	5,43%
sl. 5 ár * .....	4,44%	5,05%	4,68%	4,84%	(4,17%)
sl. 10 ár * .....	(0,09%)	0,79%	0,58%	0,83%	0,55%

\*) Ávöxtunartölur samtryggingadeildar frá 2002 til og með 2011 hafa ekki verið reiknaðar upp m.t.t. reglna 335/2015 varðandi virðisbreytingu skuldabréfa

Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í hlutfalli af eignum:.....	2016	2015	2014	2013	2012
	0,24%	0,23%	0,29%	0,35%	0,38%

### Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:

Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	38,58%	37,88%	37,95%	39,22%	34,21%
Skráð skuldabréf.....	53,81%	50,76%	50,67%	49,22%	50,78%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	6,84%	6,97%	6,98%	7,49%	6,27%
Óskráð skuldabréf.....	0,73%	0,42%	0,42%	1,08%	5,69%
Bankainnstæður.....	0,04%	3,97%	3,98%	2,98%	3,05%

Stöðugildi: Enginn starfsmaður er hjá Íslenska lífeyrissjóðnum, en samkvæmt rekstrarsamningi milli sjóðsins og Landsbankans sér bankinn um rekstur sjóðsins.

### Lykiltölur á föstu verðlagi:

Iðgjöld alls (á föstu verðlagi).....	5.674.373.036	4.490.719.680	3.651.634.035	3.046.395.998	3.105.184.206
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi).....	670.687.900	723.644.706	1.741.233.844	1.467.983.726	2.049.254.455
Hreinar fjárfestingatekjur (á föstu verðlagi).....	1.880.448.191	6.410.277.499	2.487.075.769	2.980.857.752	2.897.509.989
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi).....	145.789.753	131.078.002	136.188.555	152.795.425	154.260.530
Hækkun(lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi).....	6.084.931.008	9.902.242.620	3.992.941.373	4.741.385.468	4.055.631.224
Lífeyrisbyrði.....	11,82%	16,11%	47,68%	48,19%	65,99%
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í % af iðgjöldum.....	2,57%	2,92%	3,73%	5,02%	4,97%
Hreinar fjárfestingatekjur í % af meðalstöðu eigna.....	3,23%	12,66%	5,52%	7,18%	7,44%
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna.....	0,25%	0,26%	0,30%	0,37%	0,40%

### Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:

Eignir í ISK.....	89,43%	89,96%	89,55%	90,20%	89,66%
Eignir í USD.....	6,89%	5,46%	5,71%	5,30%	5,35%
Eignir í EUR.....	3,62%	4,51%	4,66%	3,99%	4,23%
Eignir í GBP.....	0,05%	0,07%	0,08%	0,51%	0,76%

### Fjöldi:

Fjöldi virkra sjóðfélaga - meðaltal.....	11.781	9.818	9.084	8.491	8.776
Fjöldi virkra lífeyrisþega - meðaltal.....	394	354	319	276	246
Fjöldi virkra lífeyrisþ. í fyrirframgr. - meðaltal.....	1	27	203	262	410
Fjöldi virkra lífeyrisþ. í inngr. inn á lán - meðaltal.....	2.022	828	763	0	0

### Hlutfallsleg skipting lífeyrís:

Ellilifeyrir.....	79,37%	66,86%	25,43%	26,52%	19,85%
Fyrirframgreiðsla séreignarsparnaðar.....	0,26%	21,36%	68,52%	67,09%	77,38%
Örorkulífeyrir.....	8,68%	5,02%	2,19%	3,02%	1,64%
Makalífeyrir.....	1,59%	1,52%	1,60%	0,94%	0,62%
Barnalífeyrir.....	5,47%	2,61%	2,25%	2,43%	0,51%
Greiðslur til dánarbúa.....	2,54%	2,25%	0,01%	0,00%	0,00%
Greitt til erlendra ríksborgara.....	2,07%	0,37%	0,00%	0,00%	0,00%

# Skýringar

## 18. Kennitölur (framhald)

	2016	2015	2014	2013	2012
<b>Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt:</b>					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar .....	0,1%	3,0%	(0,5%)	(0,5%)	(0,5%)
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar .....	2,8%	7,6%	(0,1%)	(1,1%)	(2,0%)
<b>Yfirlit um kennitölur, skipt niður á brautir sjóðsins:</b>					
	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging
<b>Ávöxtun:</b>					
Hrein raunávöxtun .....	(1,02%)	0,82%	1,99%	3,95%	1,26%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar					
sl. 3 ár .....	6,08%	5,34%	4,35%	2,85%	6,16%
sl. 5 ár * .....	5,71%	4,64%	3,63%	1,79%	6,23%
sl. 10 ár * .....	0,45%	0,18%	(0,15%)	(0,87%)	0,48%
*) Ávöxtunartölur samtryggingadeilda frá 2002 til og með 2011 hafa ekki verið reiknaðar upp m.t.t. reglna 335/2015 varðandi virðisbreytingu skuldabréfa					
<b>Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:</b>					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	48,77%	40,35%	37,15%	21,53%	33,95%
Skráð skuldabréf.....	40,15%	51,64%	56,37%	78,47%	58,16%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	10,29%	7,25%	5,54%	0,00%	6,86%
Óskráð skuldabréf.....	0,73%	0,73%	0,90%	0,00%	1,00%
Bankainnstæður .....	0,07%	0,03%	0,04%	0,00%	0,03%
<b>Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:</b>					
Eignir í ISK.....	83,12%	89,08%	92,57%	100,00%	89,32%
Eignir í USD.....	10,64%	7,23%	5,21%	0,00%	6,95%
Eignir í EUR.....	6,15%	3,61%	2,18%	0,00%	3,69%
Eignir í GBP.....	0,08%	0,07%	0,04%	0,00%	0,04%
<b>Fjöldi:</b>					
Fjöldi sjóðfélaga .....	16.866	6.170	4.021	3.443	7.181
Fjöldi lífeyrisþega .....	205	35	186	315	211
Fjöldi lífeyrisþega í fyrirframgreiðslu.....	1	2	0	0	0
Fjöldi lífeyrisþega í inngreiðslu inn á lán.....	1.756	708	351	204	0

## Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	2016	Líf I	Líf II	Líf III	Líf IV	Samtrygging
<b>Iðgjöld</b>						
Iðgjöld sjóðfélaga .....	2.568.116.418	1.180.679.596	523.361.236	313.983.860	171.766.134	378.325.592
Iðgjöld launagreiðenda .....	3.106.256.618	1.228.870.600	590.173.309	354.066.906	165.030.207	768.115.596
Réttindaflutningur og endurgreiðslur milli deilda .....	0	(1.158.485.028)	(62.905.256)	353.709.004	867.681.280	0
Réttindaflutningur og endurgreiðslur .....	516.105.079	331.568.300	87.717.634	114.383.507	(17.564.362)	0
	6.190.478.115	1.582.633.468	1.138.346.923	1.136.143.277	1.186.913.259	1.146.441.187
Sérstök aukaframlög .....	16.372.271	0	0	0	0	16.372.271
	6.206.850.386	1.582.633.468	1.138.346.923	1.136.143.277	1.186.913.259	1.162.813.458
<b>Lífeyrir</b>						
Heildarfjárhæð lífeyris .....	670.687.900	21.629.578	38.805.498	274.370.373	265.940.351	69.942.100
Sérstök inngreiðsla inn á lán sjóðfélaga .....	1.167.822.835	693.578.641	273.289.568	125.688.904	75.265.722	0
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð .....	15.158.205	0	0	0	0	15.158.205
Tryggingakostnaður .....	2.908.875	0	0	0	0	2.908.875
	1.856.577.815	715.208.219	312.095.066	400.059.277	341.206.073	88.009.180
<b>Fjárfestingartekjur</b>						
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum .....	56.483.064	(167.072.526)	38.289.651	108.827.028	69.215.977	7.222.934
Hreinar tekjur af skuldabréfum .....	1.912.831.975	387.768.969	431.052.577	364.912.856	303.002.078	426.095.495
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum .....	14.682.718	1.476.000	896.607	856.470	11.128.120	325.521
Vaxtatekjur af handbæru fé .....	24.043.641	4.318.514	5.449.406	5.115.778	4.517.611	4.642.332
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum .....	7.875.858	341.757	249.088	156.677	315.875	6.812.461
Fjárfestingargjöld .....	(135.469.066)	(34.938.139)	(37.743.847)	(24.121.986)	(9.180.384)	(29.484.709)
	1.880.448.191	191.894.575	438.193.482	455.746.823	378.999.277	415.614.034
<b>Rekstrarkostnaður</b>						
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður .....	145.789.753	37.150.037	33.704.374	25.522.519	14.320.181	35.092.643
	145.789.753	37.150.037	33.704.374	25.522.519	14.320.181	35.092.643
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris .....	6.084.931.008	1.022.169.787	1.230.740.965	1.166.308.304	1.210.386.282	1.455.325.670
Hrein eign frá fyrra ári .....	55.116.059.806	14.957.166.833	13.530.023.363	10.166.287.916	5.548.245.942	10.914.335.752
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok .....	61.200.990.814	15.979.336.620	14.760.764.328	11.332.596.220	6.758.632.224	12.369.661.421

## Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Eignir	31.12.16	Lif I	Lif II	Lif III	Lif IV	Samtrygging
<b>Fjárfestingar</b>						
Eignarhlutir í félögum og sjóðum .....	27.525.760.447	9.319.705.274	6.979.441.393	4.813.978.844	1.443.147.804	4.969.487.132
Skuldabréf .....	33.052.183.622	6.450.457.255	7.678.807.656	6.457.974.359	5.261.156.565	7.203.787.787
Bundnar Bankainnstæður .....	22.739.689	10.368.887	4.282.226	4.213.033	0	3.875.543
	<b>60.600.683.758</b>	<b>15.780.531.416</b>	<b>14.662.531.275</b>	<b>11.276.166.236</b>	<b>6.704.304.369</b>	<b>12.177.150.462</b>
<b>Kröfur</b>						
Kröfur á launagreiðendur .....	83.967.769	0	0	0	0	83.967.769
Aðrar kröfur .....	5.858.777	2.227.566	1.314.773	1.051.647	476.911	787.880
	<b>89.826.546</b>	<b>2.227.566</b>	<b>1.314.773</b>	<b>1.051.647</b>	<b>476.911</b>	<b>84.755.649</b>
Handbært fé .....	<b>624.093.832</b>	<b>406.026.560</b>	<b>73.290.819</b>	<b>37.714.661</b>	<b>42.654.675</b>	<b>64.407.117</b>
<i>Eignir</i>	<b>61.314.604.136</b>	<b>16.188.785.542</b>	<b>14.737.136.867</b>	<b>11.314.932.544</b>	<b>6.747.435.955</b>	<b>12.326.313.228</b>
<b>SKULDIR</b>						
<b>Viðskiptaskuldir</b>						
Viðskiptareikningur milli brauta .....	0	168.867.197	(48.256.003)	(32.177.687)	(14.023.473)	(74.410.033)
Aðrar skuldir .....	113.613.322	40.581.725	24.628.542	14.514.011	2.827.204	31.061.840
<i>Skuldir</i>	<b>113.613.322</b>	<b>209.448.922</b>	<b>(23.627.461)</b>	<b>(17.663.676)</b>	<b>(11.196.269)</b>	<b>(43.348.193)</b>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls .....	<b>61.200.990.814</b>	<b>15.979.336.620</b>	<b>14.760.764.328</b>	<b>11.332.596.220</b>	<b>6.758.632.224</b>	<b>12.369.661.421</b>

## Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	2016	Lif I	Lif II	Lif III	Lif IV	Samtrygging
<b>Inngreiðslur</b>						
Iðgjöld .....	6.196.422.039	1.582.339.473	1.138.406.048	1.136.149.618	1.186.996.919	1.152.529.980
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum .....	36.262.612	7.357.998	6.243.803	5.781.059	4.690.310	12.189.442
Aðrar inngreiðslur .....	986.849	986.849	0	0	0	0
	<u>6.233.671.500</u>	<u>1.590.684.320</u>	<u>1.144.649.851</u>	<u>1.141.930.677</u>	<u>1.191.687.229</u>	<u>1.164.719.422</u>
<b>Útgreiðslur</b>						
Lífeyrir .....	670.099.368	18.340.282	38.805.498	274.370.373	265.940.351	72.642.864
Rekstrarkostnaður .....	172.970.422	41.331.745	36.838.272	27.583.694	16.790.121	50.426.589
Viðskiptareikningur á milli brauta .....	0	(40.926.935)	(1.537.519)	5.920.729	(1.001.368)	37.545.092
Sérstök inngreiðsla inn á lán .....	1.167.822.835	693.578.641	273.289.568	125.688.904	75.265.722	0
Aðrar útgreiðslur .....	481.455	0	12.576	24.264	107.729	336.886
	<u>2.011.374.080</u>	<u>712.323.734</u>	<u>347.408.396</u>	<u>433.587.964</u>	<u>357.102.556</u>	<u>160.951.431</u>
<b>Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga .....</b>	<b>4.222.297.420</b>	<b>878.360.587</b>	<b>797.241.456</b>	<b>708.342.713</b>	<b>834.584.674</b>	<b>1.003.767.991</b>
<b>Fjárfestingahreyfingar</b>						
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum .....	(1.271.689.769)	(276.105.440)	(285.576.685)	(244.271.923)	(191.586.747)	(274.148.973)
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum .....	9.472.122.155	2.449.648.422	2.291.190.521	1.850.890.632	1.036.799.052	1.843.593.528
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum .....	(6.226.166.323)	(1.595.387.857)	(1.556.338.631)	(1.156.886.257)	(800.002.700)	(1.117.550.878)
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa .....	(1.552.489.785)	(365.641.293)	(501.409.393)	(320.921.584)	(75.767.007)	(288.750.508)
Keypt skuldabréf .....	18.554.186.100	3.868.640.032	3.637.326.197	2.917.986.882	6.076.798.595	2.053.434.394
Seld skuldabréf .....	(12.809.588.138)	(3.104.042.124)	(2.444.572.970)	(1.957.625.294)	(4.323.192.853)	(980.154.897)
Ný bundin innlán .....	22.739.689	10.368.887	4.282.226	4.213.033	0	3.875.543
Endurgreidd bundin innlán .....	(2.169.946.465)	(222.046.791)	(390.389.920)	(395.423.221)	(890.494.455)	(271.592.078)
	<u>4.019.167.464</u>	<u>765.433.836</u>	<u>754.511.345</u>	<u>697.962.268</u>	<u>832.553.885</u>	<u>968.706.131</u>
<b>Hækkun (Lækkun) á handbæru fé .....</b>	<b>203.129.956</b>	<b>112.926.751</b>	<b>42.730.111</b>	<b>10.380.445</b>	<b>2.030.789</b>	<b>35.061.860</b>
<b>Gengismunur af handbæru fé .....</b>	<b>(4.674.124)</b>	<b>(2.697.727)</b>	<b>(545.309)</b>	<b>(508.604)</b>	<b>0</b>	<b>(922.484)</b>
<b>Handbært fé í upphafi árs .....</b>	<b>425.638.000</b>	<b>295.797.536</b>	<b>31.106.017</b>	<b>27.842.820</b>	<b>40.623.886</b>	<b>30.267.741</b>
<b>Handbært fé í lok árs .....</b>	<b>624.093.832</b>	<b>406.026.560</b>	<b>73.290.819</b>	<b>37.714.661</b>	<b>42.654.675</b>	<b>64.407.117</b>